

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U100142

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-02-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швець Ольга Миколаївна

2. Shvec Olga Mikolaivna

Кваліфікація: 14.01.26

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 14.01.26

Назва наукової спеціальності: Фтизіатрія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-01-2021

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.600.015

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 76.29.53.05

Тема дисертації:

1. Оптимізація лікування хворих на чутливий та хіміорезистентний туберкульоз легенів шляхом вивчення динаміки показників вуглеводного та ліпідного обмінів
2. Optimization of treatment of drug-susceptible and drug-resistant pulmonary tuberculosis patients by means of studying carbohydrate and lipid metabolism

Реферат:

1. Дисертацію присвячено вирішенню актуального питання фізіатрії – підвищенню ефективності лікування хворих на чутливий та хіміорезистентний туберкульоз легень шляхом вивчення динаміки показників вуглеводного, ліпідного обміну та рівнів вітамінів В1, В12 на тлі лікування антимікобактеріальними препаратами I та II ряду. За результатами проведеного дослідження встановлено, що у 38 (31,6 %) обстежених мало місце порушення вуглеводного обміну у вигляді інсулінорезистентності (ІР), яка на статистичному рівні ($p < 0,05$) була пов'язана з тяжким перебігом захворювання (білатеральне ураження легеневої паренхіми, наявність та масивність мікобактеріовиділення). Для даної категорії хворих, характерними є достовірно більші показники ЗХ (4,82 ммоль/л проти 4,85 ммоль/л у групі хворих без порушень вуглеводного обміну), ЛПНЩ (3,2 ммоль/л проти 2,5 ммоль/л у групі хворих без порушень вуглеводного обміну) та ІА (3,86 Од проти 2,95 Од у групі хворих без порушень вуглеводного обміну), ($p <$

0,05). Установлена залежність між тяжкістю перебігу захворювання та ступенем прояву метаболічних порушень. Так збільшення обсягу ураження від однієї частки легень до тотального двобічного ураження, супроводжувалося підвищенням медіани глікозильованого гемоглобіну від 4,8 % до 7,1 %, відповідно ($p < 0,05$). Уперше встановлено, що розвиток полінейропатії у хворих на ВДТБ легень пов'язаний з негативною динамікою вітаміну В12 на тлі лікування АМБП II ряду ($n = 33$). Для визначення моторної та сенсорної провідності були оцінені такі параметри: швидкість проходження збудження моторна (ШПЗм), резидуальна латентність моторна (РЛм), швидкість проходження збудження сенсорна (ШПЗс), резидуальна латентність сенсорна (РЛс). Рекомендувати призначення у підтримуючій фазі трикомпонентної схеми лікування з піразинамідом хворим на туберкульоз із збереженою чутливістю до АМБП, у яких наприкінці інтенсивної фази лікування реєструється підвищення 7 рівня глюкози натщесерце та/або постпрандіальної глюкози, та/або індексу НОМА з метою компенсації порушень вуглеводного обміну у таких пацієнтів. З метою раннього виявлення порушень з боку периферійної нервової системи та запобігання розвитку полінейропатії на тлі застосування лінезоліду, хворим, яким у лікувальних схемах був призначений даний лікарський засіб, рекомендувати проведення електронейроміографії нижніх кінцівок, визначення рівня вітаміну В12 до початку лікування та через 30 днів терапії, а також проведення корекції дефіциту вітаміну В12 за необхідності. Після завершення основного курсу хіміотерапії, рекомендувати повторний моніторинг показників ліпідограми хворим на мультирезистентний туберкульоз, у яких лікування препаратами II ряду супроводжувалося гіперхолестеринемією та дисліпопротеїнемією, а також, у разі потреби, призначити їм патогенетичне лікування для зниження кардіоваскулярного ризику у майбутньому. Призначити додаткове патогенетичне лікування у вигляді курсу внутрішньовенних інфузій розчину ксилітолу хворим на легеневий туберкульоз, які мають індекс інсулінорезистентності понад 2,7 з метою покращення перебігу захворювання, корекції метаболічних порушень та підвищення ефективності їх лікування. Отримані результати дослідження істотно доповнили арсенал знань про динаміку показників вуглеводного та ліпідного обмінів, а також рівня вітамінів В1 та В12 на тлі лікування антимікобактеріальними препаратами I та II ряду у хворих на легеневий туберкульоз. За матеріалами дисертації отримано деклараційний патент на корисну модель № 131150 U, МПК G01N33/48 (2006.01).

2. The thesis covers solution of the urgent question of Phthisiology, improvement of the efficacy of treatment of drug-susceptible and drug-resistant pulmonary tuberculosis by means of studying the dynamics of carbohydrate and lipid metabolism and vitamins B1 and B12 levels during the treatment with first-line and second-line antituberculosis drugs. According to the results of the study, it was found that 38 (31.6%) patients had a disorder of carbohydrate metabolism in the form of insulin resistance (IR), which at the statistical level ($p < 0.05$) was associated with severe disease (bilateral lesions pulmonary parenchyma, the presence and massiveness of bacterial excretion). For this category of patients, significantly higher indicators of TC (4.82 mmol/L vs. 4.85 mmol/L in the group of patients without carbohydrate metabolism disorders), LDL (3.2 mmol/L vs. 2.5 mmol/L in group of patients without carbohydrate metabolism disorders) and AI (3.86 units versus 2.95 units in the group of patients without carbohydrate metabolism disorders), ($p < 0.05$) are characteristic. We found the relationship between the severity of NDTB of the lungs and the degree of manifestation of metabolic disorders. Thus, the increase in the volume of lesions from one lobe of the lungs to total bilateral lesions was accompanied by an increase in the median glycosylated hemoglobin from 4.8% to 7.1%, respectively ($p < 0.05$). For the first time it was established that development of polyneuropathy in patients with NDTB of lungs is associated with the negative dynamics of vitamin B12 against a background of treatment of II-line anti-TB drugs. To determine the motor and sensory conductivity, the following parameters were evaluated: motor nerve conduction velocity (MNCV), terminal motor latency (TML), sensor nerve conduction velocity (SNCV), terminal sensory latency (TSL). It is recommended to use in the continuation phase a three-component pyrazinamide treatment regimen in patients with drug-susceptible tuberculosis in which at the end of the intensive phase of treatment an increase in fasting glucose and/or postprandial glucose is recorded in order to compensate for disorders of carbohydrate metabolism in such patients. In order to detect early disorders of the peripheral nervous system and prevent the development of polyneuropathy against a background of the use of linezolid, in patients who were prescribed this drug in the

treatment regimens, to recommend electroneuromyography of the lower extremities, determination of vitamin B12 before treatment and 30 days of therapy, and correction of vitamin B12 deficiency if necessary. After completion of the main course of chemotherapy, it is recommended to remonitor the lipid profile of patients with multidrug-resistant tuberculosis, in whom treatment with II-line drugs was accompanied by hypercholesterolemia and dyslipoproteinemia, and, if necessary, to prescribe pathogenetic treatment to reduce the future cardiovascular risks. It is recommended to prescribe additional pathogenetic treatment in the form of intravenous infusions of xylitol solution in patients with pulmonary tuberculosis who have insulin resistance index over 2.7 in order to improve the course of the disease and increase the effectiveness of their treatment. The results of the study significantly supplemented the arsenal of the knowledge about the dynamics of carbohydrate and lipid metabolism, as well as the level of vitamins B1 and B12 during the treatment with I-line and II-line anti-TB drugs in patients with pulmonary tuberculosis. According to the materials of thesis, a declaratory patent for a utility model № 131150 U, IPC G01N33 / 48 (2006.01) was obtained.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Ольга Станіславівна
2. Shevchenko Olga Stanislavivna

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Потейко Петро Іванович
2. Poteiko Petro Ivanovych

Кваліфікація: к. мед. н., 14.01.26

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дужий Ігор Дмитрович
2. Dugiy Igor Ivanovich

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.26

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бездітко Тетяна Василівна
2. Bezditko Tetyana Vasilivna

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Железнякова Наталія Мерабівна

2. Zheleznyakova Natalia Merabivna

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Князькова Ірина Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Князькова Ірина Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.

